

LLICENCIATURA DE SEGON CICLE DE CIÈNCIES DEL TREBALL
GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA OPTATIVA
Història social i jurídica a l' Espanya contemporània

Evolució històrica i regulació jurídica de les principals institucions laborals en Espanya. Especial referència als últims anys del segle XX: franquisme i transició democràtica. **El curs 2007-2008 es dedicarà a les transformacions socials i a les innovacions jurídiques del període comprès entre els anys 1975 a 1978.**

(VALIDAT TAMBÉ PER AL 2008/09)

Prof. Dra. M. Jesús Espuny Tomás (Despatx B2-110)
Telèfon 93-581-10-52 E-mail: MariaJesus.Espuny@uab.es
Tutories: dimarts de 12 a 13 hores i de 16 a 17 hores

Prof. Olga Paz Torres (Despatx B2-112)
Telèfon 93-581-11-68 E-mail: olga.paz@uab.es
Tutories: divendres de 13.00 a 14.00 i de 15.00 a 16.00
Àrea d' Història del Dret i de les Institucions
Departament de Dret Públic i de Ciències Històricojurídiques

Bibliografia bàsica

David Ballester i Manel Risques, *Temps d' amnistia. Les manifestacions de l' 1 i el 8 de febrer a Barcelona*, Edicions 62, 2001.

Elías Díaz, *Pensamiento español en la era de Franco (1939-1975)*, Madrid, Editorial Tecnos, 2ª edición, 1992.

Maria Jesús Espuny Tomás/Olga Paz Torres (coords.) *El Proyecto de Ley de Acción Sindical en la Empresa de 1978*. Estudio preliminar de Francisco Pérez Amorós, Bellaterra, Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 2005.

Maria Jesús Espuny Tomás, *El derecho del trabajo en la historia*

(articles on line a la següent adreça web <http://www.upf.edu/iuslabor/>).

Carmen Molinero (editora), *La Transición, treinta años después*. De la Dictadura a la instauración y consolidación de la Democracia, Barcelona, Ediciones Península, 2006.

Textos legislatius a disposició dels/de les estudiants al Servei de reprografia.

Avaluació

S'aconsella als/les estudiants seguir **l'avaluació continuada** amb assistència a classe i seguiment de les activitats programades per els diferents temes. Els/les estudiants elaboraran per grups un treball d' acord amb els temes objecte de desenvolupament durant el semestre que s' adjunten (pp. 3-7 d' aquesta guia docent).

Aquells/elles estudiants que no puguin assistir amb continuïtat a classe realitzaran **l'examen final** que consistirà en contestar a 3 preguntes d' acord amb el programa i la bibliografia aconsellada. Al moment de l'examen presentaran una ressenya del llibre de Carmen Molinero (editora) *La Transición, treinta años después*, citat a la Bibliografia bàsica.

Competències

Competències sistèmiques

Contextualització dels esdeveniments, relativització de la realitat, aplicació de la legislació, crítica històrica.

Competències interpersonals

Treball en equip, adaptabilitat.

Competències individuals

Iniciativa, desenvolupament, organització i selecció de continguts.

Tema 1. Introducció: els primers intents de reforma.

Tema 2. La norma laboral més característica del darrer Govern d' Arias Navarro: *la Ley de Relaciones laborales* de 8 d' abril de 1976 (Ministre de Treball: José Solís Ruiz). Les innovacions formals.

Tema 3. *La Administración Institucional de Servicios Socio-Profesionales*: cap a la liquidació formal de l'organització Sindical franquista (8 d' octubre de 1976).

Tema 4. La creació de l' Audiència Nacional el 5 de gener de 1977 junt amb altres disposicions judicials: la Llei de la *Reforma Política*, la supressió del Tribunal i els Jutjats d' Ordre Públic (TOP) i el traspàs a l' Audiència de la competència en matèria de terrorisme.

Tema 5. La setmana tràgica de gener de 1977. La mort dels advocats laboralistes del carrer d' *Atocha* de Madrid. L' actitud del PCE. La legalització del PCE.

Tema 6. El desplegament cultural i ideològic de la dona. Les polèmiques al voltant de les publicacions més destacades. La consagració del principi d' igualtat de drets de la dona i de l' home. La fi de la *Sección Femenina* (1 d' abril de 1977).

Tema 7. El reconeixement de la llibertat sindical: el desmantellament del sindicalisme oficial i les seves complexes estructures jurídiques, funcionaries i patrimonials. La Llei d' ú d' abril de 1977 reguladora del dret d' associació sindical.

Tema 8. La liberalització de les relacions col·lectives de treball: *Real Decreto-Ley de Relaciones de Trabajo* (4 de març de 1977).

Tema 9. Accions normatives a favor de la política d' ocupació. Els *Pactos de la Moncloa*.

Tema 10. La Llei d' Amnistia de 15 d' octubre de 1977.

TEMA: L'AMNISTIA

- **Reial Decret Llei de 30 de juliol de 1976.** L'amnistia es concedeix per a totes les infraccions d'intencionalitat política i d'opinió, compreses al Codi penal i lleis especials, i per acollir determinats delictes definits a les lleis penals militars i per les infraccions administratives amb la mateixa intencionalitat.
- **Reial Decret Llei de 14 de març de 1977,** aplicació de l'amnistia de 30 de juliol de 1976. Desapareixen les barreres legals per aplicar amb generositat l'amnistia als reus polítics, operació que resta a mans del Govern i no dels Tribunals.
- **Llei 46/1977 de 15 d' octubre per la qual es concedeix l'amnistia per determinats delictes.** *“Delitos y faltas de intencionalidad política y para diversas figuras específicas de infracción penal, laboral y administrativa, culminando las medidas de gracia u olvido encaminadas a promover la participación, la reconciliación y la concordia nacional”.*
- Acord de 3 d'agost de 1976 (*Comité Ejecutivo sindical*). Amnistia a l'àmbit sindical.
- Decret d' 1 d' octubre 1976. Amnistia. Aplicació a funcionaris de l'Administració Local.
- Decret de 18 d' octubre de 1976, Amnistia. Aplicació en matèria de premsa i impremta.

TEMA: LLEI PER A LA REFORMA POLÍTICA (gener, 1977)

- **Llei de 4 de gener de 1977, 1/77: Article primer.**
*“Uno. La democracia, en el Estado español se basa en la supremacía de la Ley, expresión de la voluntad soberana del pueblo.
Los derechos fundamentales de la persona son inviolables y vinculan a todos los órganos del Estado.
Dos. La potestad de elaborar y aprobar las leyes reside en las Cortes, El Rey sanciona y promulga las leyes”.*

AUDIÈNCIA NACIONAL

- **Reial Decret Llei de 4 de gener de 1977, 1/77. Audiència Nacional:**
“La seguridad jurídica de los ciudadanos es piedra angular del Estado de Derecho. Su consecución requiere la existencia de una Administración de Justicia independiente, técnicamente objetivada y adecuada funcionalmente para asegurar un proceso pleno de garantías y una decisión judicial pronta y justa (...)”. De l'exposició de motius.

SUPRESSIÓ DEL TRIBUNAL I JUZGADOS D'ORDRE PÚBLIC

- **Reial Decret Llei de 4 de gener de 1977 2/77 Justícia. Suprimeix el Tribunal i Jutjats d'Ordre Públic i crea a Madrid dos Jutjats d'Instrucció.**

COMPETÈNCIA EN MATÈRIA DE TERRORISME

- **Reial Decreto Llei de 4 de gener de 1977, 3/77. Justícia. Competència en matèria de terrorisme:**
“(...) Como solución transitoria y en tanto se lleve a cabo la revisión y eventual refundición de tipos se incorporan como anexo al Código Penal Común los que hasta ahora figuraban en el Código de Justicia Militar (...)”. De l'exposició de motius.

TEMA: REGULACIÓ DE LES RELACIONS LABORALS (març-abril, 1977)

- **Reial Decret Llei de 4 de març de 1977, 17/77. Treball. Reforma la normativa sobre relaciones.**
- **Llei de 8 d'abril de 1976, 16/76, Contracte de Treball. Relaciones Laborals:**

"(...) Tiene, pues, esta Ley, el carácter de plataforma mínima sobre la que construir toda la regulación de las relaciones laborales.

(...) No se trata por consiguiente de una compilación o recopilación de normas, sino de todo un propósito legislativo unificador, actualizador e innovador de las normas básicas reguladoras del Derecho laboral de nuestro país (...)". De l'exposició de motius.

TEMA: (abril, 1977)

- **Reial Decret Llei d'1 d'abril de 1977, 23/777. *Movimiento Nacional*.** *Reestructuración de los órganos dependientes del Consejo Nacional y nuevo régimen jurídico de asociaciones, funcionarios y patrimonio.*
- **Decret d'1 d'abril de 1977, 596/77.** Presidència del Govern. Desenvolupa el Reial Decret Llei anterior i crea la *Subsecretaría de Familia, Juventud y Deporte* a qui correspon:

"(...) la preparación, dirección y ejecución de la política del Gobierno, en lo que afecta a la protección y tutela de la institución familiar, la juventud, la condición femenina, la educación física y la práctica deportiva (...)". Article 3.

"La Dirección General de Promoción Familiar y de la Mujer es el Centro directivo al que corresponde el desarrollo de la acción política y administrativa en orden a la protección de la familia, promoción familiar en general y cuantas funciones se refieren a la participación efectiva de la mujer en la sociedad española". Article 6.

Per Decret de 19 de maig de 1978, 1914/1978 (Ministeri de Cultura) es suprimeix el *Servicio Social de la Mujer*.

- **Decret de 13 d'abril de 1977.** Tractats internacionals: drets econòmics, socials i culturals.
- Conveni de l'OIT de 9 de juliol de 1948 ratificat per **Instrument de 13 d'abril de 1977, Sindicats. Llibertat sindical i protecció del dret de sindicació.**
- **Decret de 22 d'abril de 1977, 873/77 (Ministeri de Relacions Sindicals). Sindicats.** Dipòsit d'Estatuts de les organitzacions constituïdes a l'empara de la Llei d' 1 d' abril.

TEMA: LA DONA A LA TRANSICIÓ

- **Llei de 8 d'abril de 1976**
Sección IV.- Trabajo de la mujer, artículo 10.
Sección VIII.- Jornadas, horarios y descanso laborales, Artículo 25, 4.
- **Consulta de 2 de setembre de 1976. Llei de 8 d'abril de 1976**
BOE de 10 de enero de 1977. Períodos de descanso por maternidad de azafatas y demás personal femenino de vuelo.
- **Ordenanza laboral de Moneda y Timbre**
Orden de 27 de junio de 1977. Sección 4ª Trabajo de la mujer, artículos 67 y 68.
- **Decret de 19 de maig de 1978, 1914/78**
Supresión del Servicio Social
Relacionarlo con el Decreto de 1 de abril de 1977 que crea la ***Dirección General de Promoción Familiar y de la Mujer.***
- **Ordre de 24 d'octubre de 1978**
Estableix la "Cartilla Sanitaria de la embarazada". Relacionar-la amb el Reial Decret 2176/1978 de 25 de agost de prevenció de la subnormalitat.
- **Llei de 8 de maig de 1978, 20/78**
Modifica determinats articles, entre els quals l'avortament i les delictes contra "la honestedat".